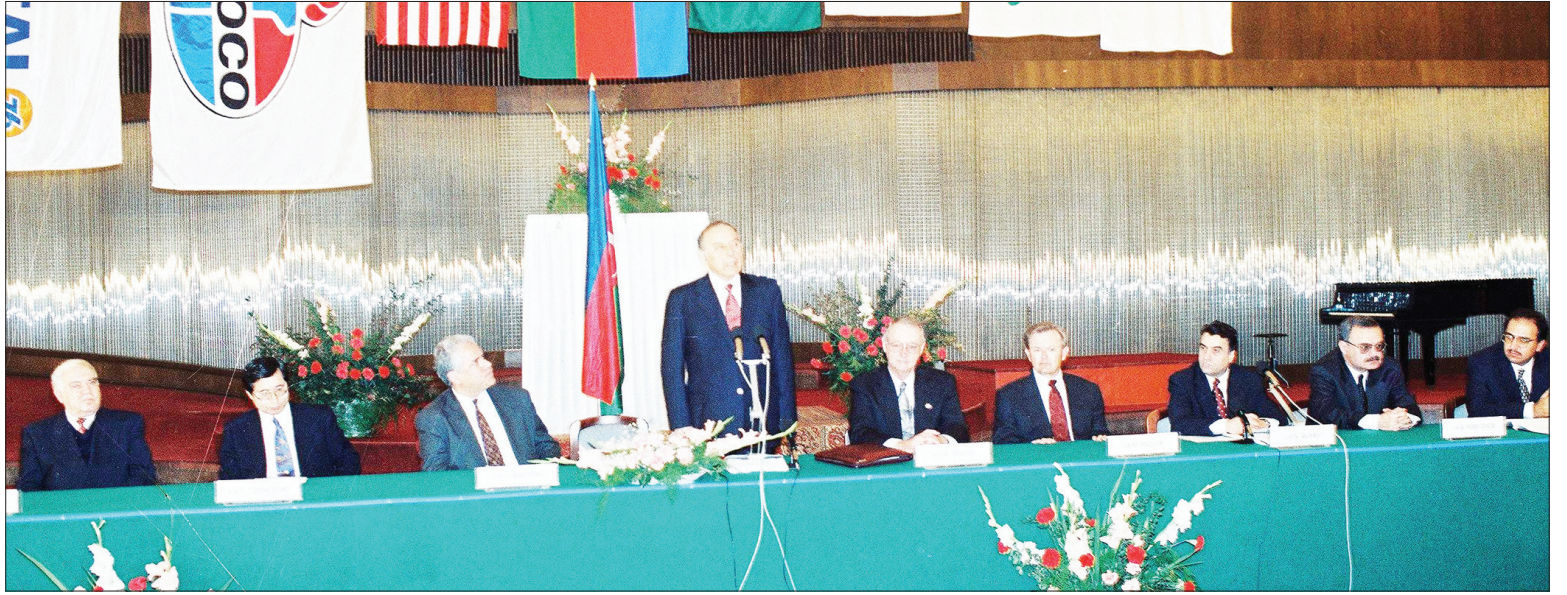

Azərbaycan Respublikası müstəqillik əldə etdikdən sonra bir çox ciddi çətinliklərlə üzləşmişdi. 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə qayıtmasından sonra bu çətinliklər aradan qalxdı. Ölkəmizin müstəqilliyinin möhkəmlənməsi üçün qətiyyətli addımlar atıldı. Həmin dövrdə respublikamızın qarşılaşdığı iqtisadi çətinliklərin həlli yollarından biri də məhz neft və qaz hasilatının artırılması idi.

“Əsrin müqaviləsi” müstəqilliyimizin qarantına çevrildi

ÖLKƏNİN İQTİSADI HƏYATINDA MÜHÜM ROLA MALİK OLAN “ƏSRİN MÜQAVİLƏSİ”NİN İMZALANMASI İLƏ DÜNYA AZƏRBAYCANI YENİDƏN KƏŞF ETDİ

Biz yeni mərhələdə Azərbaycan Respublikasının iradəsini istifadə edərək, onun öz təbii sərvətlərindən istifadə etməsi üçün lazımi tədbirlər görürük”. Təbii ki, 1994-cü ildə Azərbaycan yenidən müstəqillik əldə etmiş, gənc bir dövlət idi. Bununla belə “Əsrin müqaviləsi” kimi önəmli bir sənədin imzalanması sübut etdi ki, Azərbaycan gənc dövlət olmasına baxmayaraq güclü, təbii sərvətlərlə zəngin bir ölkədir. “Əsrin müqaviləsi” təkcə neft sektorunun deyil, qeyri-neft sektorunun da inkişafına təkan verdi, Azərbaycanın dünya iqtisadi məkanına inteqrasiyasını gücləndirdi. Qısa zaman ərzində dövlət büdcəsinin dəfələrlə artması, qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafı göstərdi ki, “Əsrin müqaviləsi” ölkəmizin inkişafında böyük rol oynamışdır. Bu gün iqtisadiyyatımızın sürətli inkişafının əsas səbəblərindən biri məhz sözügə-

Ulu Öndər o dövrdə ölkəmizin gələcək inkişafını Qərb şirkətləri ilə milli maraqlara söykənən əməkdaşlığın qurulmasında gördü və bir çox çətinliklərə baxmayaraq, qısa bir müddətdə bu möhtəşəm konsepsiyayı gerçəkləşdirməyə nail oldu. Onun tapşırığı ilə xarici neft şirkətlərini Azərbaycanın neft sənayesinə cəlb etmək üçün müxtəlif səviyyələrdə danışıqlar aparıldı, xarici investorlarda Azərbaycanla bağlı olan inamsızlıq sindromu aradan qaldırıldı və neft sənayesinə sərmayə qoyuluşu üçün dərin inam yarandı.

Ümummilli lider Heydər Əliyev 1994-cü il fevralın 14-də “Azərbaycan Respublikasında dəniz neft və qaz yataqlarının işlənilməsinin sürətləndirilməsi haqqında” Sərəncam imzaladı. Bu sənəd respublikamızın dəniz neft və qaz yataqlarının kəşfində və işlənməsində xarici neft şirkətlərinin iştirakına dair bütün detalları özündə əks etdirirdi və sərmayəçilərin neft sənayesində iştirakına geniş şərait yaratdı. Bundan sonra dünyanın aparıcı xarici neft şirkətlərinin - “AMOKO”, “British Petroleum”, “Statoyl”, “Penzoyl”, “Remko”, “Yunokal”, “Mak Dermott”, “Türk Neft Şirkəti”nin Azərbaycan hökuməti ilə səmərəli və konkret nəticələri olan danışıqları intensivləşdi. Bundan sonra xarici dövlətlər Azərbaycanı artıq neft ölkəsi kimi tanımağa başladılar, eyni zamanda ölkəmizlə uzunmüddətli sazişin imzalanmasına can atdılar.

Görülən bütün işlərin məntiqi yekunu olaraq 1994-cü il sentyabrın 20-də Bakıda dünyanın 11 transmilli neft şirkəti ilə global neft müqaviləsi imzalandı. Müasir tariximizə “Əsrin müqaviləsi” kimi düşən bu saziş nəticəsində həm beynəlxalq əməkdaşlığın, həm də ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinin möhkəm təməli qoyuldu. Eyni zamanda “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması ilə Azərbaycanın inkişaf

strategiyasının, uzunmüddətli tərəqqi konsepsiyasının da əsası qoyuldu.

Ölkəmizin həyatında “Əsrin müqaviləsi”nin rolunu müsbət qiymətləndirən ulu öndər Heydər Əliyev bildirmişdir ki, bu tarixi hadisə Azərbaycanın inkişafına olduqca mühüm təkan vermişdir: “Azərbaycan müstəqil respublika olmuşdur... Azərbaycanın həyatında yeni dövr başlamışdır. Neft sənayemizin tarixində də şərti olaraq üçüncü mərhələnin bünövrəsi qoyulmuşdur...

den müqavilədir. “Əsrin müqaviləsi” XX əsrdə ən böyük miqyasda və strateji əhəmiyyətə malik müqavilə idi. Onun imzalanması ilə ölkəmizə çoxsaylı və arasıkəsilməz kapital axını başladı. Bu proses özü inflyasiya, yoxsulluq, işsizlik kimi neqativ halların aradan qaldırılmasına, o cümlədən əhəlinin sosial rifah səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasına rəvac verdi. Dünya ölkələri ilə ikitərəfli və çoxşaxəli münasibətlərin qurulması - BTC boru kəməri layihəsinin həyata keçirilməsi ölkəmizi

Avropa dövlətlərinin karbohidrogen ehtiyatlarına olan tələbatlarının ödənməsində əsas iştirakçılardan birinə çevirməklə yanaşı, həm də həmin ölkələrlə uzunmüddətli perspektivdə geniş və hərtərəfli əlaqələr qurulması üçün böyük imkanlar yaratdı. Ümummilli lider Heydər Əliyevin qətiyyəti, apardığı uğurlu neft diplomatiyasının nəticəsi olan “Əsrin müqaviləsi” dünyanın bir sıra aparıcı dövlətlərinin, transmilli enerji şirkətlərinin respublikamıza cəlb edilməsində və buraya investisiyalar yatırmasında katalizator funksiyası daşdı. Bu global əhəmiyyətli sazişin imzalanması neft sənayemizdə əsaslı infrastruktur dəyişikliklərinin həyata keçirilməsinə, o cümlədən onun keyfiyyətə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymasına rəvac verdi.

“Əsrin müqaviləsi” Azərbaycanın tranzit potensialının realizasiyası və bilavasitə ölkə iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişaf trendinin əldə olunması istiqamətində həyata keçirilmiş silsilə layihələrin ilkin və təkanverici mərhələsi kimi olduqca əhəmiyyətlidir. Bu müqavilə yaxın və uzaq gələcəyə hesablanmış məqsədyönlü siyasətin dayaq sütunlarından biri olmaqla, imzalandığı mürəkkəb tarixi zaman kəsiyində müstəqilliyimizin qarantına çevrildi.

Məhz əsası “Əsrin müqaviləsi” ilə qoyulmuş uğurlu neft-qaz strategiyası bu gün “Şahdəniz-2” ilə davam etdirilir. Bu layihələr, bağlanmış müqavilələr, çəkilən boru kəmərləri Azərbaycanın dünyaya, xüsusən də Avropaya inteqrasiyasını sürətləndirir. Məlumdur ki, TAP layihəsi çərçivəsində Azərbaycan Avropanın cənub regionunun qazla təchizatının böyük bir hissəsini öz üzərinə götürəcək. Bu isə Avropa üçün böyük siyasi əhəmiyyət kəsb edir.

O da qeyd edilməlidir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu gün uğurla reallaşdırdığı neft-qaz strategiyasının əsasında ölkənin milli maraqlarının təmin olunması dayanır. Belə ki, bu strategiya dövlətimizin müstəqilliyinin, suverenliyinin daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Dövlətimizin başçısının düşünülmüş siyasətinin nəticəsidir ki, neft-qaz strategiyasının reallaşdırılması regionda işğalçılıq siyasəti yürüdən Ermənistanın tam təcrid olunmasına, onun regional layihələrdən kənar saxlanılmasına hesablanıb. Bu, artıq öz effektini verir. Azərbaycan isə gündüzdən çiçəklənir və qüdrətlənir. Bu proses bütün dünyanın gözü qarşısında baş verir. Ümumiyyətlə, əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən “Əsrin müqaviləsi” ilə qoyulmuş yeni neft-qaz strategiyası bu gün dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməklə, ölkə əhalisinin rifahının yüksəldilməsinə, iqtisadiyyatın inkişafına, Azərbaycanın daha da qüdrətlənməsinə xidmət edir.

Şəfiqə Dadaşova,
“iki sahil”